

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:3

Onsdagen den 5 oktober

§ 1 Informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer **Statsminister Magdalena Andersson** **Information och samråd inför informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer den 7 oktober 2022**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 14. Jag förklarar härmed dagens sammanträde med EU-nämnden öppnat och hälsar statsministern, EU-ministern, statssekreterare och medarbetare välkomna till denna nyvalda EU-nämnd.

Vi ska samråda i dag. Vi kommer att göra som vanligt, det vill säga ta partierna i storleksordning i omgångar om fyra. Vi börjar såklart med statsministern, men sedan tar vi partierna i storleksordning.

Anf. 2 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Tur att det sammanfaller med storleksordningen!

Fru ordförande! Europa befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan kalla kriget med en just nu snabbt eskalerande konflikt där Ryssland hotar och utmålar väst som en fiende.

Rysslands invasion av Ukraina orsakar ett omätligt mänskligt lidande där civila mål beskjuts och befolkningen sätts i skräck. Män, kvinnor och barn i områden under rysk kontroll utsätts för fruktansvärda övergrepp. Även bortom Ukrainas gränser drabbas inte minst fattiga människor av matbrist och stigande matpriser, eftersom Ukrainas skördar inte når omvärlden på det sätt som de brukar göra.

Samtidigt utsätter Ryssland Europa för ett energikrig, vilket har lett till det senaste årets höga energipriser. De eldar i sin tur på inflationen som gräver hål i hushållens plånböcker och företagens balansräkningar i såväl Sverige som övriga Europa.

Fru ordförande! Europeiska rådets ordförande har tillsammans med det tjeckiska ordförandeskapet bjudit in till ett informellt möte mellan EU:s ledare den 7 oktober. Den dagordningen präglas helt och hållet av kriget i Ukraina och dess konsekvenser. Det kommer att handla om hur vi fortsätter att markera mot Ryssland, bland annat genom utökade sanktioner, men också om hur vi fortsätter att stödja Ukraina militärt och ekonomiskt. Vi ska även diskutera hur de skenande energipriserna kan tyglas för att skapa stabilitet och förutsägbarhet på EU:s energimarknad.

Kopplat till allt detta har vi den ekonomiska situationen runt om i Europa. Dagen före mötet på fredag, det vill säga i morgon, ska det för första gången hållas ett möte i formatet den europeiska politiska gemen-

skapen, European Political Community. Jag kommer att återkomma till det.

Fru ordförande! Rysslands olagliga och oacceptabla fullskaliga invasion av Ukraina är inne på den åttonde månaden. Ryssland har nu orkestrerat bluffomröstningar i regionerna Donetsk, Luhansk, Zaporizjzja och Cherson. Den efterföljande annekteringen av de regionerna markerar ytterligare en dyster milstolpe i Rysslands olagliga och oacceptabla agerande. Ryssland har valt att eskalera konflikten.

Regeringens inställning är glasklar. En bluffomröstning kan bara ge bluffresultat och kan inte ligga till grund för något som helst lagligt eller acceptabelt agerande. Sverige har tillsammans med övriga EU-länder markerat bland annat genom att förbereda ytterligare sanktionspaket. Förra fredagen fördömde jag och samtliga övriga EU-ledare kraftfullt den olagliga annekteringen.

Samtidigt är det ryska agerandet ett tecken på hur dåligt kriget går för Ryssland och på hur Ukrainas motoffensiv har skakat om ledarskapet i Moskva. Det är också ett kvitto på att den politik som vi bedriver tillsammans med våra allierade fungerar.

Rysslands pågående mobilisering och president Putins hot om att använda kärnvapen syftar till att så split och avskräcka från ytterligare stöd till Ukraina. Det gör det än viktigare att vi tillsammans med våra partner fortsätter att utveckla vårt politiska, ekonomiska och militära stöd till Ukraina och att vårt stöd för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet förblir orubbligt.

Jag avser att vid mötet ge en lägesuppdatering gällande det troliga sabotaget av Nord Stream 1 och 2, som förra veckan ägde rum i Sveriges ekonomiska zon. Även om det inte är fråga om ett angrepp på svenskt eller danskt territorium ser regeringen mycket allvarligt på det som har inträffat. Vi samarbetar också nära med Danmark och Tyskland för att undersöka gasläckagen.

Fru ordförande! Rysslands invasion av Ukraina och den manipulation av gastillförseln till Europa som vi har sett förvärrar det redan ansträngda läget på de europeiska och globala gasmarknaderna. Gaspriserna har pressats upp till rekordhöga nivåer, och det påverkar i sin tur priset på el.

Regeringen har, på samma sätt som många andra europeiska länder, agerat för att skydda hushåll och företag. I EU har vi också framgångsrikt drivit att de nätverksavgifter som är låsta hos Svenska kraftnät ska kunna frigöras. Det skulle kunna innebära att 90 miljarder kronor kan användas för att mildra effekterna av Putins energikrig.

Det ska understrykas att energipriserna är ett gemensamt EU-problem. EU:s energimarknad är helt enkelt inte konstruerad för en situation där Putin genom att manipulera tillgången på gas kan styra EU:s energipriser. Här krävs gemensamma lösningar och att vi i EU håller ihop.

Regeringen har därför agerat på EU-nivå för att minska gasprisets inverkan på elpriserna. Det har också gett goda resultat. I fredags beslutades om ett paket med gemensamma åtgärder för bland annat minskad elkonsumention och ett tillfälligt intäktstak för vissa av energiproducenternas stora övervinster under energikrisen.

I förra veckan lade kommissionen också fram ytterligare idéer om hur EU-länderna tillsammans ska kunna möta energikrisen. Det handlar framför allt om marknadsingripanden för att få ned priset på importerad

gas samt bryta länken mellan gas- och elpris. Sådana åtgärder kopplas samman med insatser för att långsiktigt få ned elkonsumention och för att länder ska kunna bistå varandra solidariskt i bristsituationer. Även här har regeringen drivit på.

Europa är just nu mitt uppe i den här energikrisen. Det är bra och viktigt att kommissionen fortsätter att titta på olika krisåtgärder. Sådana ska naturligtvis vara tillfälliga och inte leda till negativa effekter på våra energimarknader eller på tillgången på energi långsiktigt.

Till sist ska det även påpekas att samtidigt som kortsiktiga krisåtgärder här och nu är i fokus är den enda långsiktiga lösningen att vi snabbar på den gröna energiomställningen, att vi investerar i fossilfri energi, bygger ut och moderniserar våra kraftverk och intensifierar forskning kring lagring och nya energikällor. Det är bara så vi kan bryta Europas beroende av fossil energi från andra länder, såsom Ryssland men även andra.

Fru ordförande! De höga energipriserna påverkar hela ekonomin i Europa. Vi ser det tydligt genom den höga inflationen och stigande räntor. Människor och företag pressas från flera håll när räkningarna blir dyrare och köpkraften minskar.

Under 2023 förväntas också tillväxten i EU försämrats betydligt. Med det byggs förväntningar på statliga ingripanden upp runt om i Europa. På flera håll har riktade insatser också skett. Men det är viktigt att det handlar om just riktade insatser för att skydda de som är mest utsatta och att samtidigt undvika att insatserna i sig driver på inflationen ytterligare och därmed blir kontraproduktiva. En ansvarsfull och välavvägd finanspolitik är viktig i det här läget.

Fru ordförande! I våras lanserade Frankrikes president Emmanuel Macron idén om ett forum som samlar alla Europas länder på ledarnivå i en europeisk politisk gemenskap. Ett första sådant möte ska äga rum i Prag i morgon. Förutom EU:s medlemsstater har länderna på västra Balkan, Storbritannien, Eftaländerna, Turkiet och även länderna i östliga partnerskapet, förutom Belarus, bjudits in. Samtliga av de länderna har tackat ja.

Dagordningen är snarlik den för Europeiska rådets informella möte. Rysslands krig mot Ukraina och dess konsekvenser står i fokus. Diskussionerna kommer i huvudsak att föras i mindre grupper, antingen på temat energi och ekonomi eller fred och säkerhet. Jag kommer att delta i en grupp med fokus på det senare.

Det är som sagt första gången den här kretsen av länder möts på det här viset. Hur det tas vidare eller kommer att utvecklas kommer att diskuteras framåt, bland annat med hjälp av lärdomar från det här mötet. Som utgångspunkt är det dock bra att man tar till vara möjligheterna att i en bredare europeisk krets kunna diskutera viktiga frågor på högsta nivå.

Med det avslutar jag redogörelsen för de möten som ska äga rum i morgon och på fredag.

Anf. 3 BJÖRN WIECHEL (S):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Jag vill också tacka statsministern för insatserna för Sveriges väl i EU och för EU:s väl i världen, inte minst nu i och med Rysslands krig. Vi följer alla varje dag hur Putin går in i Ukraina med vapen och förödelse. Det är fasansfullt. Mot övriga Europa bedriver Putin krig genom att vrida

åt gaskranen i syfte att splittra oss, mellan länderna och inom länderna, för att slå hål på vår enade front.

Vi ser också runt om i EU och i Sverige att hushåll och företag är oroliga för nästa elräkning, för om man kommer att ha råd att hålla huset varmt och om man kommer att behöva lägga ned företaget på grund av stigande elpriser. Det är cyniskt och hemskt av Putin. Vi får inte låta aggressionen segra. Vi måste helt enkelt hålla ihop i EU och i Sverige.

Statsministern har också sagt att vi inte får låta Putin hålla svenska elkunder och svensk industri som gisslan. Statsministern har ett förslag om högkostnadsskydd för svenska företag och hushåll. Det ligger nu hos Svenska kraftnät. Vi ser samtidigt att EU-maskineriet jobbar på för fullt för att hantera den skevhet på elmarknaden som Putins energikrig har orsakat.

Min fråga lyder därför: Skulle statsministern vilja utveckla lite mer hur regeringen jobbar nu för att EU ska mildra gasprisernas effekt på elpriset och för att säkerställa stöd till svenska hushåll och företag?

Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen!

Sverigedemokraterna välkomnar skrivningarna i utkastet om Ryssland och Ukraina. SD:s utgångspunkt är, som har sagts tidigare, att vi ska med alla till buds stående medel stötta Ukraina och att Rysslands orättfärdiga krig måste kunna fortsätta mötas av ett enigt EU.

Utöver hur man bemöter det ryska kriget kommer såklart stort fokus på mötet att vara att hantera effekterna av kriget på såväl energi- som livsmedelsområdet. Sverigedemokraterna välkomnar de gemensamma ansträngningar som har gjorts för att exempelvis minska energiförbrukningen inom unionen. Besparingar vid just förbrukningstopparna är ett smart sätt att effektivt lindra bördan för hushåll och företag.

Vi noterar samtidigt möjligheten att införa tillfälliga skatter på energiproducenter. Det är ett instrument som länderna bör vara vaksamma på. Det är förenat med risker att införa extra beskattning på något som vi är i skriande behov av. Åtgärderna får inte leda till att investeringsviljan hämmas på något sätt.

Vi noterar också att läget är ganska rörigt, med olika viljor bland medlemsstaterna när det kommer till diskussionerna om pristak på gas. Tyskland har gått före genom att besluta om ett massivt nationellt stödpaket. Frågan är alltså vad de gemensamma åtgärderna på EU-nivå slutligen landar i.

Vi har också kunnat ta del av information om att tolv medlemsstater, däribland Frankrike, vill verka för ett brett pristak. Länder som Tyskland, Danmark och Nederländerna har invänt mot det. Det pågår också en diskussion om finansiering. Två kommissionärer har föreslagit gemensam upplåning med protester från just de tre länder som jag nämnde tidigare. För SD är ny upplåning en röd linje; Sverige måste vara tydligt med att vi inte kan acceptera det.

En fråga till statsministern är vad den svenska linjen egentligen är i förhandlingarna om pristak på gas på något sätt? Vi är inte en del av de tolv medlemsstaterna, inklusive Frankrike, som driver på för ett brett pristak. Vi tycks inte heller vara med bland de tre länderna – Tyskland,

Danmark, och Nederländerna – som invänder mot och inte vill se ett pristak. Jag skulle vilja få ett litet förtydligande när det gäller var Sverige står mellan de olika sidorna och vad vi driver på för. Vad är den svenska linjen helt enkelt, kortfattat?

Sedan är det en sak vi saknar lite när vi tittar på det här utkastet, och det är framtida risker. Nu är det problem vad gäller gastillgången, men andra risker bubblar samtidigt under ytan. Exempelvis kan tillgången på konstgödsel bli ett problem när lantbrukarna ska sätta igång ett nytt odlingsår nästa år. Då har de kanske använt det konstgödsel de har haft sparad och kommer att behöva köpa mer. Detta kommer att bli en stor utmaning för lantbruket i hela Europa.

Jag tänker också på dieseltillgången i Europa mot bakgrund av de sanktioner som är tänkta att rullas in under december, januari och februari. Vi ser redan nu att priset på diesel har ökat betydligt mer än priset på råolja, som en effekt av EU:s begränsade raffinaderikapacitet. Just nu har vi också ett ganska bekymmersamt läge på dieselmarknaden där 1 ½ miljon fat per dag har försvunnit, delvis på grund av strejker men även på grund av anläggningar som behöver repareras och få service.

Vilken beredskap har EU att hantera att 40 procent av importen, alltså den del som varit rysk, försvinner inom bara några månader? Ser statsministern någon risk för att Europa hamnar i en dieselkris liknande den kris vi har på gasområdet, och vilken beredskap finns i så fall?

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Då är det Moderaternas tur, och jag tar ordet själv.

Jag tackar statsministern för redogörelsen. Det har nu gått sju månader sedan EU-nämnden hade sitt första sammanträde med anledning av Putins brutala och illegala anfällskrig i Ukraina. Förhoppningen var såklart att kriget skulle få ett slut fort, men i stället ser vi ett fortsatt och förvärrat mänskligt lidande där oskyldiga faller offer.

Dessvärre visar Putin knappast någon vilja att deeskalera; tvärtom är den senaste tidens kärnvapenskrammel och besked om partiell allmän mobilisering, liksom det statsministern kallade bluffomröstningar i ockuperade områden, ett agerande från Putinregimens sida som för Ryssland in i en alltmer isolerad position. Det har också satt Ukraina i en situation där självförsvar är en existentiell nödvändighet.

EU har under dessa sju månader visat styrka och enighet. Den stärkta EU-enigheten är bara ett exempel av flera på att Putins agerande har fått motsatt effekt jämfört med vad han själv hade tänkt. Vi måste hålla i detta. Det är vi skyldiga Ukraina, som precis som alla andra suveräna stater har rätt att göra sina egna utrikes- och säkerhetspolitiska vägval.

Vi ser nu hur Ukraina på ett otroligt imponerande sätt lyckas pressa tillbaka de ryska styrkorna. Det visar även att EU:s åtgärder mot Ryssland och EU:s hjälp till Ukraina gör skillnad. Den insikten förpliktar. Vi bör dock påminna oss om att flera av de sanktioner som EU har infört kräver tålamod och att det kan ta lång tid innan de får full effekt. Viktigast är såklart att sanktionerna försvagar den ryska militärens förmågor och i förlängningen leder till ett tillbakadragande.

EU:s sanktioner bidrar även till att befria Europa från sitt energiberoende gentemot Ryssland. Man kan beklaga att det skulle krävas ett krig, men nu sker det i alla fall. Det kommer att stärka EU:s möjligheter

att stå upp mot Ryssland, vilket i sin tur kommer att verka avskräckande för sådana som Putin.

Nu måste det åttonde sanktionspaketet komma på plats så fort som möjligt. Det var bra besked vi kunde läsa i nyheterna i dag, men samtidigt måste Ukraina stöttas även i fortsättningen framför allt militärt och ekonomiskt. Vi kan inte vänta tills kriget är slut, utan vi måste hjälpa Ukraina att påbörja sin återuppbyggnad i landet *nu*. Det stöd som EU redan har beslutat om behöver nå Ukraina snabbare. Det råder knappast något tvivel om att EU-länderna behöver göra ännu mer, helst tillsammans med internationella partner.

De höga energipriserna står av lätt insedda skäl återigen högt på EU:s dagordning, och det ska också diskuteras vid toppmötet. Som statsministern sa har kommissionen tagit flera initiativ för att sänka energipriserna så att effekterna lindras för medborgare och företag, och det välkomnar Moderaterna. Detta är dock väldigt komplex materia, och det är många detaljer som behöver komma på plats.

Samtidigt får detaljerna inte bli för många, eftersom medlemsstaterna har ganska olika förutsättningar. Jag har en fråga kring detta till statsministern. Det är viktigt att balansen blir bra, och jag vill fråga statsministern hur hon ser på möjligheten att EU-länderna enas om tillräckligt kraftfulla åtgärder men samtidigt respekterar nationella förutsättningar och lämnar nödvändigt handlingsutrymme till nationerna.

Min andra fråga till statsministern handlar om Nord Stream, som också ska diskuteras vid toppmötet. Det är bra, för det är en angelägenhet för hela EU men såklart särskilt för Sverige, Danmark och Tyskland. Statsministern lyfte fram att det är bra att göra en lägesuppdatering, och det är viktigt och bra att man samlar fakta för att få klarhet i vem som ligger bakom attackerna.

Vi behöver dock även dra lärdom inför framtiden och se hur vi kan stärka EU:s motståndskraft mot hybridattacker och komplexa säkerhetshot. Detta gäller inte minst Östersjön med sin stora mängd sjöledning, och där är Sverige en viktig aktör. Min fråga till statsministern är hur hon bedömer förutsättningarna för att EU gemensamt ska kunna stärka skyddet av sådan kritisk infrastruktur.

Avslutningsvis skulle jag bara vilja säga någonting om EPC, European Political Community, vilket statsministern nämnde i sin inledning. Precis som statsministern sa ska det allra första mötet ske i morgon. Moderaterna ser att det finns en stor potential i ett sådant samarbete och i att kunna hantera gemensamma problem och utmaningar i en bredare europeisk krets, bland annat med Storbritannien. Jag vill alltså ge mitt stöd till detta. Jag tycker att det är bra att statsministern är engagerad i dessa frågor och visar att vi från Sveriges sida ser en stor potential i detta.

Med det vill jag önska statsministern lycka till på mötet.

Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Fru ordförande! Jag tackar statsministern för genomgången.

Vi är överens om att Rysslands anfallskrig mot Ukraina har pågått alltför länge. Vi ser också att Putins desperation inte verkar känna några gränser; annekteringen av ukrainska områden och mobiliseringen visar på detta.

Vi ser dock även hur fler och fler ryssar lämnar landet för att undvika att bli inkallade. I första hand söker de sig till närliggande länder som inte kräver pass eller visum, och min första fråga till statsministern handlar om hur detta kommer att hanteras inom EU. Kommer flyende ryssar att kunna söka asyl inom unionen eller få en tillfällig fristad? Är det någonting som kommer att diskuteras? Är det någonting som statsministern avser att ta upp?

Vi ser också hur kriget inte bara påverkar Ukraina, även om de drabbas värst, utan att hela världen påverkas. Det är brist på energi, och det är brist på mat. Som vanligt är det utvecklingsländerna som drabbas hårdast när matpriserna skjuter i höjden, och därför är både det svenska biståndet och EU:s bistånd viktigt för att svälten inte ska förstärkas i de fattiga länderna.

Nuvarande regering har tidigare uttalat att stödet till Ukraina ska kunna räknas som bistånd, och flera partier i underlaget för den tillträdande regeringen har uttalat att biståndet ska sänkas. Jag hoppas därför att den kommande svenska regeringen ser behoven i vår omvärld och håller biståndet uppe, men jag vill ändå fråga statsministern hur Europeiska rådet ser på frågan om bistånd. Den finns inte med i förslaget till uttalande, men den kanske kommer upp ändå. Den brukar nämligen vara aktuell.

Jag vill också säga lite grann om energi. Vi kan se hur bristen på energi just nu handlar om en brist på *fossil* energi, och därför är det av största vikt att samtliga EU-länder både sparar energi och satsar på att utveckla förnybar energi. Omställningen måste också gå mycket fortare än i dag. Statsministern nämnde också att vi behöver en omställning, och därför är det väldigt viktigt att akuta och kortsiktiga lösningar och insatser inte försvårar omställningen.

När priserna hålls uppe även på energi som är billigare att producera, till exempel förnybar energi, ökar vinsterna för energibolagen då de kan ta ut höga priser. Det är vi konsumenter som betalar. Att avlasta hushållen med bidrag eller skattelättnader är inte den bästa vägen att gå, utan det är bolagens överpriser som måste ned. Vänsterpartiet har därför föreslagit Sverigepriser. I det ingår ett pristak för svenska konsumenter på el som produceras förnybart i Sverige.

Vi har vid flera tillfällen fört fram till olika företrädare för regeringen att regeringen måste driva att Sverige ska ha möjlighet att göra avsteg från reglerna för EU:s gemensamma energimarknad. I ljuset av detta är det bra att kommissionen nu arbetar för att elföretagens övervinster ska kunna användas till att minska kostnaderna för företag och hushåll, men frågan är om Sverige i och med det kan sägas ha rätt att införa pristak på svensk el för svenska konsumenter i enlighet med Vänsterpartiets förslag om Sverigepriser.

Anf. 7 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Björn Wiechel frågade vad vi gör nu. Vi har ägnat mycket tid och kraft åt att i EU jobba gentemot både kommissionen och de andra länderna; jag lade ju en del av valrörelsen åt sidan för att kunna ringa runt till mina europeiska kollegor och säkerställa att det skulle finnas ett stöd för att på EU-nivå vidta rejäla åtgärder i syfte att få ned energipriserna i Europa.

En av de viktiga frågorna där är just att på ett eller annat sätt kunna frikoppla gaspriserna från elpriserna, för det skulle betyda mycket för Sverige. Vi har även jobbat gentemot kommissionen för att få acceptans

för möjligheten att ge direkta stöd till hushåll och företag i Sverige, vilket också har varit ett framgångsrikt arbete.

Gällande den avgift för elproducenter som diskuteras vill jag säga till Martin Kinnunen att vi ju har en väldigt speciell situation med extrema priser på el just nu. Det gör att företag som har låga kostnader för att producera elen gör extremt goda affärer. Ekonomer brukar kalla det *windfall gain*, det vill säga något som beror på en yttre störning. Mot den bakgrunden finns det goda argument för att ta ut en särskild avgift från dessa företag i det här läget. Hur man ser på det långsiktigt och vilken skattenivå som är lämplig när det råder normala omständigheter är dock en annan fråga.

Vad gäller gemensam upplåning har jag fått frågan här i EU-nämnden många gånger. Regeringen är oerhört tydlig med att vi från svensk sida inte vill se någon gemensam upplåning.

Vad gäller frågan om pristak på gas är det någonting som vi från svensk sida visar att vi är öppna för. Vi har dock inte bedömt att det är särskilt lämpligt att ett land som inte alls är beroende av gas är ett av de länder som hårt driver frågan om ett pristak på gas. Pristaket skulle ju inte påverka oss särskilt mycket. Däremot skulle det vara bra, för detta kommer med komplikationer när det gäller både kostnader och att kräva ransonering. Vår bedömning är att det skulle vara bra för Sverige om man kom överens om ett pristak på gas då det skulle kunna minska elpriserna i Sverige. Vi är alltså positiva även om vi kanske inte är ett av de mest drivande länderna. Det är ett sätt att separera gas- och elpriserna.

Vad gäller att hantera effekterna av minskad import av diesel från vissa länder har kommissionen under hela den här krisen, också när man har infört sanktioner, på olika sätt arbetat med att se vad det finns för andra möjligheter att få tag på de produkterna.

Jessika Roswalls första fråga gällde möjligheten för EU att enas om tillräckliga åtgärder. Det är naturligtvis viktigt att man gör det och att man har respekt för de nationella befogenheterna när man gör det.

När det gäller EU:s möjligheter att stärka skyddet av kritisk infrastruktur pågår det sedan tidigare ett arbete i EU med att just skydda viktig infrastruktur. För en tid sedan föreslog också EU-kommissionen en uppdatering och en stärkning av det här arbetet. Det som nu har hänt med Nord Stream talar ju för att den uppdateringen bör beslutas så snart som möjligt, och det tjeckiska ordförandeskapet siktar på beslut i den frågan i december.

Ilona Szatmári Waldau tog upp stödet till Ukraina. Det kan tas via biståndsbudgeten. Det finns en stor enighet i kretsen om att det är oerhört centralt att vi fortsätter att stödja Ukraina både finansiellt och humanitärt, och det är också någonting som vi kan använda våra svenska biståndsmedel till. Det är helt avgörande för att Ryssland inte ska vinna kriget att det fortsätter att finnas ett ekonomiskt stöd till Ukraina utöver det militära stödet.

Det Vänsterpartiet föreslår vad gäller elmarknaden bedöms inte ligga i linje med det regelverk som finns i EU. När den nya regeringen tillträder har den dock utlovat ett högkostnadsskydd för både hushåll och företag från den 1 november, så det är någonting som vi alla kan se fram emot.

Anf. 8 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack så mycket för dragningen så här långt, statsministern!

Rysslands och Putins vedervärdiga och brutala anfallskrig är inne på sin åttonde månad. Tyvärr finns det i dag inga tecken på att Putins ambitioner och imperialistiska anspråk har mattats av, tvärtom. Då är det viktigt att Europa och EU står enade i sitt fördömande av de illegala annekteringarna och fortsätter att stötta Ukraina på alla sätt som går och behövs. Centerpartiet välkomnar de skrivningar som rör just detta i det utkast som vi har fått till oss.

Energifrågan är en komplex fråga som det är angeläget att komma till rätta med. Vi noterar dock från Centerpartiets sida att också solidaritetsbidraget välkomnas i punkt 11 i utkastet, liksom ett pristak. Vi ställer oss frågande till detta och också till varför det inte har skett någon konsekvensanalys när man inför sådana här stora marknadsinskränkande åtgärder på EU-nivå. Vi ser att detta – framför allt solidaritetsbidraget – blir ett sätt att lägga en fråga på EU-nivå som egentligen borde vara frivillig på nationell nivå. Vi undrar helt enkelt hur statsministern och regeringen ser på den frågan.

Anf. 9 MAGNUS BERTSSON (KD):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen och för din stora tydlighet gentemot Ryssland i denna! Rysslands agerande är en grov kränkning av folkrätten och den europeiska säkerhetsordningen. Ukraina kämpar för Europas frihet, och vi måste göra vad vi kan för att se till att Ukraina vinner kriget.

Säkerhetsläget i vårt närområde är det allvarligaste sedan andra världskriget, och det är avgörande för svenskt vidkommande att EU nu talar med en röst och företräder även svenska intressen. Därför tänkte jag ställa en fråga utifrån uttalandet om Nord Stream-situationen. Där understryks det att det är kritisk infrastruktur. Men för oss, när det sker på ekonomiskt vatten på både svensk och dansk sida, är det ju kopplat till hela säkerhetssituationen. Finns det en stor förståelse för det i kretsen? Det är den första frågan.

Jag har också en fråga utifrån händelseutvecklingen i Ukraina och den ändrade dynamiken där. Har detta förändrat stödet för den nuvarande linjen bland EU-länderna? Upplever statsministern att EU fortfarande uppträder gemensamt, eller finns det en risk att enskilda länder börjar vackla i stödet?

Jag vill tacka statsministern för att hon var väldigt tydlig i frågan om elstöd och att upplåning inte är en modell som vi ser på med blida ögon från svensk sida. Men jag tänkte fråga om förslaget som kommissionärerna Breton och Gentiloni har lagt fram. Finns det någon dynamik kring det? Är det flera länder som vill driva den frågan?

Jag har också en sista fråga. Att vi klarar detta och kan ha ett starkt stöd till Ukraina är avhängigt av att medlemsländerna klarar av elkrisen som står för dörren. Det är välkommet att kommissionen och rådet på många sätt arbetar aktivt för att mildra krisen för hushåll och företag så långt som möjligt, men vi ser också att det har skett ett antal saker i medlemsländerna. I Tyskland väljer man nu att återstarta två av de tre kärnkraftverk som stängts. I Belgien stängde man nyligen ett kärnkraftverk, och ytterlig-

are sex är på väg att stängas. Då vill jag bara fråga statsministern om hon upplever att rådet och kommissionen har gjort tillräckligt för att se till att medlemsländerna inte stänger ned mer fossilfri energi mitt under brinnande energikris.

Det var mina frågor. Tack och lycka till!

Anf. 10 REBECKA LE MOINE (MP):

Fru ordförande! Jag tackar statsministern för klargöranden och tydliga markeringar.

Vi är helt överens om fördömandet av Ryssland och viljan att kriget ska få ett snabbt slut. Men om vi ska ha en chans att stoppa Putins terror kan vi inte gå fram med en politik som fördjupar vårt beroende av ryska fossila bränslen, för det är det som finansierar Putins krigskassa. Därför behöver vi ett omedelbart stopp för all import av kol, olja, gas och uran från Ryssland oavsett tidigare avtal om leveranser och följdleveranser.

Vi har fått till oss en rapport från Greenpeace som visar att regeringen inte har lyckats genomföra det förbud mot import av ryska fossila bränslen som riksdagen beslutade om i våras. Svenska företag fortsätter att importera ryska fossila bränslen. Det är alltså pengar som fyller på Putins krigskassa och möjliggör den förödelse som vi ser i Ukraina. Detta måste få ett slut.

Även om vi i Miljöpartiet förstår att EU på kort sikt måste säkra leveranser av gas från andra länder när våra grannländers import från Ryssland stoppats vill jag påpeka att det finns andra lösningar för att klara den energikris som vi står inför. I stället för att bara byta leverantör av fossila bränslen borde vi nu satsa stort på energieffektivisering, besparing och kraftig utbyggnad av förnybar energiproduktion. Därför vänder vi oss mot att rådet lägger tonvikten på det de kallar naturgas, vilket är samma sak som fossilgas.

Vi ser att ett resilient och förnybart energisystem gör oss mindre sårbara i krig och konflikter. Vi vill också se att utsläppen från det fossila minskar, för de kommer att driva oss mot en värld där naturkatastrofer, värmeböljor, torka och mat- och vattenbrist blir allt vanligare. I ett sådant klimat kommer människor att behöva fly. Det finns beräkningar på att 100 miljoner människor kommer att behöva lämna sina hem på grund av ett annat klimat. Vi vill därför snabbt och drastiskt få ned utsläppen och göra oss fria från fossilberoendet.

Jag vill avslutningsvis ta tillfället i akt att uppmärksamma de ord som Ukrainas delegat till IPCC yttrade vid forskningspanelens sammanträde i februari, nämligen att lösningen på Rysslands invasion av Ukraina och på klimatkrisen är densamma. Vi behöver frigöra oss från beroendet av fossila bränslen. Detta ska vi bära med oss när vi lägger grunden för ett arbete som skapar ett starkare EU.

Min fråga till statsministern är: Hur kan vi säkerställa att vårt huvudsakliga fokus ligger på att ersätta fossilgas för uppvärmning och elproduktion i EU genom att satsa stort på förnybar energiproduktion, energieffektivisering och energibesparingar? Fossilgasen har ju fortfarande en enorm klimatpåverkan, framför allt på kort sikt.

Anf. 11 ROMINA POURMOKHTARI (L):

Fru ordförande! Tack till statsministern för dragningen! Det är ju minst sagt ett allvarligt läge och viktigare än någonsin att inte låta Ryssland splittra vare sig EU-länderna eller Europa. Kriget mot Ukraina är inte bara avgörande för Ukraina utan för fria demokratier världen över.

Jag ska hålla mig kort. Likt ordförande Roswall undrar jag lite kring möjligheten att nationellt utöka våra åtgärder i paritet med Rysslands utökade krigföring. Om planen är att göra så, hur kan dessa åtgärder se ut rent konkret just nu?

Anf. 12 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Jag börjar med frågan från Malin Björk. Solidaritetsbidraget kom man överens om i rådet i förra veckan. Från regeringens sida arbetade vi för att det skulle vara ett så tydligt regelverk som möjligt och att det skulle finnas ett visst mått av frivillighet för medlemsstaterna att kunna genomföra det på ett sätt som fungerar under de nationella förutsättningarna. Man bör se detta som en helhet. Det som var bra i beslutet var att vi fick in viktiga formuleringar som gör det möjligt för oss att använda de här flaskhalsintäkterna på 90 miljarder – såklart beroende på hur en ny regering väljer att agera.

Magnus Berntsson undrade om man förstår att detta handlar om säkerhetspolitik. Det är verkligen min bild. Jag har pratat med en del kollegor sedan dess, och svaret är ja – absolut!

Finns det några sprickor i stödet till Ukraina? Nej, det är inte min bild i dagsläget. Den illegala annekteringen av de fyra regionerna i Ukraina tror jag ytterligare kommer att stärka enigheten i EU och göra att vi verkligen ser vikten av att hålla ihop och fortsätta att stötta Ukraina.

En annan fråga var om kommissionen gör något för att länderna inte ska stänga ned kärnkraft. Svaret är att det inte finns några förutsättningar för att få någon enighet om detta i EU eftersom flera länder är mycket kraftfulla kärnkraftsmotståndare. Detta är väldigt känsliga frågor i de länderna.

Rebecka Le Moine tog upp en viktig fråga om energieffektivisering. Det är klart att varje kilowatt som inte används är viktig. Det är ofta lättare att inte använda en kilowatt än att producera en till. Naturligtvis är det viktigt att alla länder tar initiativ för att på olika sätt minska energiförbrukningen. Det handlar både om hur man agerar och om olika sätt att öka isolering, till exempel. Olika länder har olika former av stöd för att göra detta. I Sverige har vi goda möjligheter för inte minst privatpersoner att få stöd om man vill energieffektivisera.

Finns det mer man kan göra på nationell nivå, var frågan från Liberalerna. Naturligtvis ska vi driva på i EU för ytterligare sanktioner och säkerställa att de som är beslutade verkligen genomförs. Sedan handlar det om att fortsätta att stödja Ukraina också på bilateral nivå. Försvarsmakten har ett uppdrag att se över vilka möjligheter vi har att stötta Ukraina också militärt, lite mer långsiktigt och strukturerat än vad det har varit. Det finns ju en risk att kriget drar ut på tiden. Det uppdraget kommer att kunna redovisas här inom några veckor.

Sedan handlar det naturligtvis om ytterligare finansiellt stöd, till exempel direkt via statsbudgeten utöver biståndet. Men vi har också goda

möjligheter att via det svenska biståndet stödja Ukraina, såklart beroende på vilken biståndspolitik en ny regering kommer att föra.

Jag glömde en sak som jag skulle ha sagt tidigare. Flera har hänvisat till det utkast till slutsatser som har cirkulerat. Som läget ser ut nu, om det inte händer något nytt vad gäller Ryssland–Ukraina, kommer det inte att bli några slutsatser. Det är det normalt sett inte från de informella mötena. Däremot var det det i höstas när vi var i Frankrike, men det var lite speciella omständigheter just då.

Som det ser ut i dagsläget blir det alltså inga skrivna slutsatser från mötet.

Anf. 13 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Jag ber om ursäkt för att jag begär ordet en gång till. Jag kände inte riktigt att jag fick svar på de frågor som jag ställde till statsministern, så jag tänkte ta tillfället i akt att upprepa dem.

Jag frågade bland annat hur frågan om de ryssar som nu flyr kommer att tas upp eller hanteras inom EU, men det fick jag inget svar på.

Angående biståndet gällde min fråga hur man upprätthåller biståndet till de fattiga länder som drabbas hårt av de höga matkostnaderna. Vi är ju alla överens om att vi måste ge ett stort bistånd även till Ukraina både för återuppbyggnad och för att Ukraina i dag ska klara sig.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Det är alltså ett uttalande som kommer att ske. Vi kanske ska be statsministern att utveckla det en gång till så att alla vet vad vi pratar om.

Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Som det ser ut nu kommer det alltså inte att vara några skrivna slutsatser. Däremot utgår jag från att ordförandeskapet, Charles Michel och kanske Ursula von der Leyen kommer att hålla en pressträff efter mötet på det sätt som man brukar ha.

Jag ber om ursäkt, Ilona Szatmári Waldau. När det gäller frågan om ryssar som flyr har ju de EU-länder som har gräns mot Ryssland agerat på egen hand, och andra länder utan direkt gräns mot Ryssland har haft en lite annan inställning. En gemensam linje kommer säkert att ta fart framöver – oklart om det kommer att komma upp redan på det här mötet eller om det kommer att ta ytterligare fart framöver.

Nu har Sverige en övergångsregering, och vi har ingen direkt gräns mot Ryssland. Däremot har man möjlighet att söka turistvisum via den svenska ambassaden. Det finns dock begränsningar i antalet visumansökningar som man har möjlighet att ta emot, och man har nu också begränsat möjligheterna för ryska medborgare att söka visum.

Detta är en fråga som kommer att diskuteras i EU och naturligtvis en fråga som en kommande regering också kommer att få ta ställning till. I det här läget är det väldigt få ryska medborgare som kommer till Sverige.

Det är klart att det här är en diskussion som kommer att kräva avvägningar. Å ena sidan kan det vara en säkerhetsrisk om många ryska medborgare söker sig till några få europeiska länder; å andra sidan handlar det om människor som inte vill tvingas att strida för de ryska styrkorna i Ukraina och deras möjligheter att söka sig från Ryssland. Det är i den avvägningen som diskussionen kommer att behöva vara.

Frågan om biståndet gäller inte bara stödet till Ukraina utan visar också vikten av att man har ett väl fungerande bistånd på en tillräckligt hög nivå så att människor som nu lever i nöd och till och med svält kan få möjlighet att få stöd. Situationen i Ukraina påverkar ju också övriga världen.

Kring detta har vi gjort en del från svensk sida, och även EU mobiliserar alla verktyg till stöd för Ukraina. Humanitärt har vi också ett EU-stöd, men det är nog fortfarande oklart hur mycket av det som går till de länder som just nu har svårt att föda sin befolkning. Men det kan vi återkomma till i ett annat sammanhang.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsministern, för klargörandet!

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tackar statsministern, statsrådet, statssekreteraren och medarbetare för i dag och önskar lycka till vid flera möten!

Innehållsförteckning

§ 1 Informellt möte mellan EU:s stats- och regeringschefer.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDE.....	1
Anf. 2 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	1
Anf. 3 BJÖRN WIECHEL (S)	3
Anf. 4 MARTIN KINNUNEN (SD)	4
Anf. 5 ORDFÖRANDE.....	5
Anf. 6 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	6
Anf. 7 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	7
Anf. 8 MALIN BJÖRK (C).....	9
Anf. 9 MAGNUS BERNTSSON (KD).....	9
Anf. 10 REBECCA LE MOINE (MP).....	10
Anf. 11 ROMINA POURMOKHTARI (L)	11
Anf. 12 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	11
Anf. 13 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	12
Anf. 14 ORDFÖRANDE.....	12
Anf. 15 Statsminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	12
Anf. 16 ORDFÖRANDE.....	13